

به نام خالق استعدادها

میلاد روشنی

کاندیدای دکتری کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی

مدیر و موسسه مجموعه کتابدار سلام

مدرس دانشگاه آل طه

چند نکته

۱. تشکر از دست اندرکاران
۲. تفاوت دیدگاه‌ها در علوم انسانی
۳. نکات به صورت تجربی و با مثال ارائه خواهد شد
۴. هر سوالی، نقد و نظری دارید یادداشت کنید. پرسش و پاسخ خواهیم داشت

سوال: به رشته خود علاقه داشتید؟ اکنون چی؟

ویژگی‌های مهارت؟

- یک نمود و اثر برونی دارد و صرف دانستن نیست (دانش + توانایی)
- فرد بر روی مهارت سایه می‌ندازد. مهم است که چه کسی مهارت دارد.
- به مرور زمان باید بهتر شود.

تصمیم‌گیری یک مهارت است؛ تصمیم‌گیری شغلی یک مهارت بسیار مهم است!

آلبر کامو: زندگی ما حاصل جمع تعدادی تصمیم و انتخاب تاکنون است.

مدل فرایند **دوگانه** **تصمیم‌گیری**: Daniel Kahneman (اعجوبه!)

تصمیم‌گیری سیستم ۲	تصمیم‌گیری سیستم ۱
آگاهانه، منطقی	ناخودآگاه، عاطفی
قابل توضیح و توصیف	(در ظرف کلمات نمی‌گنجد)
انرژی زیادی می‌برند، تحلیل می‌خواهد	انرژی کم می‌برند، تحلیل نمی‌خواهد
ممکن است مشورت بخواند	مشورت نمی‌خواهد
مثال؟	مثال؟

نکات تصمیم‌گیری شغلی

- گاهی تصمیم در سیستم ۱ گرفته می‌شود و در سیستم ۲ توجیه می‌شود. (مثال: دوستی)
 - گاهی تصمیم در سیستم ۲ گرفته می‌شود و در سیستم ۱ توجیه می‌شود. (مثال: دوستی)
 - اگر تعداد گزینه‌ها کم باشد، تصمیم‌گیری نادرست خواهد بود. (مثال: بازار کار قدیم / آزمون ۱۴۰۲)
 - اگر تعداد گزینه‌ها زیاد باشد، تردید تصمیم به وجود خواهد آمد. (مثال: مشاغل موجود در دنیای امروز)
 - تصمیم خوب الزاما نتیجه خوب نخواهد داشت. (مثال: انتخاب رشته)
 - تصمیم بد هم الزاما نتیجه بد نخواهد داشت. (مثال: بازار ارز)
- تصمیم با نتیجه فرق دارد. در این میان هزاران چیز دیگر هم وجود دارد ...

انواع مسیرهای شغلی و تحصیلی در رشته کتابداری

تحصیلی ۱	ادامه تحصیل در رشته کتابداری (ارشد، دکتری، پست دکتری)	۱
تحصیلی ۲	ادامه تحصیل در رشته دیگر غیر از کتابداری	۲
تحصیلی ۳	ادامه تحصیل در همین رشته یا رشته دیگر در خارج از کشور	۳
کاری ۱	کار در کتابداری (کتابخانه، هیات علمی، آرشیو، علمسنجی - کارمندی)	۴
کاری ۲	کار در حوزه کاملاً خارج از کتابداری (<u>انطباق پذیر</u> هوشمندانه!)	۵
کاری ۳	کار در حوزه‌های کمی مرتبط با رشته (بخش دوم لایو امروز)	۶
هیچ کاری نکردن ...		

اشتباهات مسیر شغلی: (منبع: کارنکن)

۱. در نظر گرفتن مشاغل محدود در مسیر شغلی

- ریشه در کودکی / دوران کنکور / خانواده / جامعه
- (تمرین: شما چه مشاغل در کتابداری می شناسید؟)
- کتابخانه / هیات علمی
- در نظر نگرفتن (ندانستن) مشاغل جدید (کوه یخ)
- عدم توجه به علاقه و استعداد

۲. عدم استفاده یا استفاده افراطی از تست های شخصیتی

انواع تست های شخصیت شناسی:

- MBTI
- گاردنر
- کریفتون
- و ...

نکته: نه زیادی به این تست ها اهمیت بدهید و نه کلا بی تفاوت باشید: ۱۰ الی ۲۰ درصد کمک کننده است.

[/https://karnakon.ir](https://karnakon.ir)

۳. وقت نگذراندن برای کارآموزی / یادگیری کار

- تجربه نکردن
 - کار یاد نگرفتن
 - مجانی کار نکردن (حتی هزینه ندادن)
 - شکست نخوردن (شاهد مثال؟ شرکت‌هایی با واحد شکست‌ها)
- «مدیرعامل Nvidia»: یکی از مهارت‌های مورد نیاز این‌ها که شکست بخوری!

۴. مرتبط بودن شغل به رشته! اشتباه است

- در آمریکا ۷۵٪ دانش‌آموختگان در رشته غیر از دانشگاهی خود مشغول اند.
(منبع: کتاب زندگی خود را طراحی کنید، دوره مسیر شغلی دانشگاه استنفورد)

<https://B2n.ir/un6629>

- دانشگاه تنها مسیر موفقیت نیست! تنها یکی از مسیرهاست آن هم نه برای هرکسی!

ابزار تبدیل به هدف شده است

- هنوز هم خیلی از رشته‌ها حتماً نیاز به مدرک دانشگاهی دارند

۵. آبرمهارت یادگیری را یاد نگرفته‌ایم! / عدم توجه به خودآموزی

۶. فروشندگی / شبکه‌سازی بلد نیستیم

- اینترنت، یوتیوب، کورسرا، یودمی، ادکس، خان آکادمی، گوگل و...
- فرادرس، آموزش ۳۶۵، مکتب‌خونه، ژيوارآموزان، متمم و...

تاکید می‌کنیم اغلب آموزش‌های دانشگاهی فقط برای دانشگاه است! (!)

شبکه‌سازی: هنر بدون توقع کمک کردن است (هاب)

۷. قضاوت عجولانه / تصورات نادرست از مشاغل کتابداری

- تصور ثابت بودن فرصت شغلی (مثال: شهر دانش، دانشگاه، آگهی‌های شغلی کتابدارسلام (منشی دفتر، دانشگاه سوره) و...)
- قضاوت شخص کارکننده یا سازمان استخدام کننده
- از صفر شروع کردن بعضی اساتید و موفقیتشان
- شنیدن تجارب و اندوخته‌های دیگران
- تغییر ماهیت مشاغل از (منبع: دکتر شهاب اناری)

<https://shahabanari.com>

کار تو کار پیدا میشه / پول پول میاره

مثلث مهم شغل ایده آل

چگونگی شناخت مسیر شغلی و مشاغل جدید

- سایت‌های کاریابی ایرانی (<https://karbord.io>)
- جستجو در سایت‌های کاریابی خارجی (www.indeed.com)
- سایت‌های فریلنسری خارجی
- دیدن افراد و تجربه‌ها و بازارها (لینکدین، ویکی تجربه)
- مثال: (قسمت ۸۲ پادکست کارنکن / شعبانعلی / دفینه)
- گشت زدن در دنیا (سایت‌ها، فرصت‌ها، پادکست‌های خوب، دوره‌های خوب و ...)
- مشورت با خبرگان، اساتید، نخبگان و آدم‌های اینکاره

نوع شناختی فرصت‌های شغلی کتابداری

نکته: کتابداری سنتی عموماً ماهیت دولتی و استخدامی دارد بافعل: آموزش و پرورش / دستگاه‌های اجرایی / وزارت بهداشت / شرکت‌های خصوصی / آزمون‌های متفرقه / نهاد کتابخانه‌های عمومی (و کتابخانه‌های دیگر – آستان، مجلس، مرعشی و...) / هر شرکت عمومی یا خصوصی / شرکت‌های کتابداری / جذب هیات علمی بالقوه: مثال: مشاغل رشته اقتصاد از زبان انسیه حاتمی مدیر ایران تلنت تغییر نام رشته	استخدام (قرارداد، ساعتی، پیمانی، رسمی، <u>دولتی</u>، <u>خصوصی</u>)
مزایا: درآمد ثابت، کارمند دولت، امنیت شغلی معایب: جلوگیری از رشد، زندگی کارمندی، افسردگی	

نوع شناختی فرصت‌های شغلی کتابداری

آزاد	توجه به مشاغل نوظهور و آینده و مرتبط با رشته (بحث دوم لایو) چرانیاز است؟ کتابداری نوین هم خودش و مشاغلش عوض خواهد شد!
فریلنسری خوداشتغالی	در حوزه های غیرکتابداری درآمد خوبی دارد یسری مشاغل مرتبط با کتابداری هم می شود از مشاغل خانگی هم نباید غافل شد
لینکدین و یوتیوب منبع بسیار خوبی برای یادگیری و الگوبری است!	

دو روی یک سکه! (در نظر گرفتن ۲ احتمال)

استخدام همه دستگاه‌ها و کتابخانه‌ها	تعطیلی و عدم استخدام کتابخانه‌ها
چه تعداد کتابخانه جذب خواهند داشت؟ چه تعداد هیات علمی لازم داریم؟ چه تعداد مرکز، شرکت استخدام می‌کنند؟ آیا تعداد ورودی و خروجی و نیاز بازار مناسب است؟ * طبیعی است بازهم تعدادی از شغل جا می‌مانند *	نباید تعدادی به مشاغل نوظهور بپیوندند؟ نباید تعدادی مسیر خود را عوض کنند؟ نباید به دیگر استعدادها و علایق توجه کرد؟ نباید به مشاغل پول‌سازتر توجه کرد؟ * طبیعی است تعدادی مسیر شغلی شان تغییر کند *

فرصت‌های بالقوه براساس سرفصل‌های رشته کتابداری

مدیریت دانش	ویرایش و ویراستاری	جستجو حرفه‌ای (اوسینت)
برنامه نویسی	آشنایی با مطبوعات و رسانه‌ها	نمایه سازی چکیده نویسی
پایگاه داده / ساختمان داده	صنعت چاپ و نشر	فهرستنویسی
نرم افزار کتابخانه‌ای	بازاریابی / اقتصاد اطلاعات	علم داده
آرشیو	علم‌سنجی	کتابداری پزشکی
*تولید محتوای الکترونیک	*مشاوره اطلاعات	*هوش مصنوعی در کتابداری
استناد به صحبت دکتر زره‌ساز در لایو اول		
بیایید کلیدواژه ای جستجو کنیم!		

مدیریت دانش

- بیشترین واحد تئوری مدیریت دانش را رشته کتابداری دارد! (مقاله شرکت دانا)
- میان رشته ای است (صنایع، مدیریتی‌ها، فناوری اطلاعاتی‌ها هم هستند)
- نیاز کشور، صنعت، شرکت‌های دولتی و خصوصی است / بازار دارد
- از سال ۱۳۹۸ از سوی سازمان اداری-استخدامی برای اجرا به به دستگاه‌های اجرایی ابلاغ شده است
- چند شرکت فعال در این زمینه فعال و در حال رشد اند و اشباع نشده است.

ویرایش و ویراستاری

- یکی از کارهای مرتبط به صنعت نشر و حتی سازمان‌هاست
- چند موسسه آموزش دهنده و فعال در این زمینه وجود دارد (مثال: موسسه ویراستاران - آقای باقری و صالحی، متنوک، انجمن صنفی ویراستاران، انجمن ویرایش و درست نویسی، مرکز نوشتن ایران و ...)
- ویراستاری و ترجمه جز مشاغل خانگی وزارت کار نیز تعریف شده اند
- برای کسانی که ویراستار حرفه ای باشند بازار خودش را دارد.

جستجو حرفه‌ای (اوسینت)

- Open Source INTelligence (OSINT) به معنی جستجوی پیشرفته در منابع باز است!
- بسیار مرتبط با جستجوی حرفه ای و زیر مجموعه سواد اطلاعاتی است!
- در مراکز نظامی، وزارتخانه امور خارجه و مراکز حساس بسیار نیاز است
- سایت ها و گروه های زیادی تدریس و بعد دعوت به همکاری می کنند

برنامه نویسی

پایگاه داده / ساختمان داده

- امروزه برنامه نویسی ها یکی از بهترین سقف های درآمدی را دارند
- ابزارها و آموزش های پولی و رایگان بسیار زیادی در اختیار است
- حقیقتا باید بیش و علاقه داشت و هرکسی نمی تواند انجام دهد
- نمونه در کتابداری داریم اما تک و توک
- کارهای دیگری مانند UI و UX پشتیبان سایت نیز مرتبط اند و بازار خوبی دارند.
- در کتابدار افراد معدودی به این حوزه ها رفته اند (مثال: مدیر کتاب بیس، دوست خردم و ...)

نمایه سازی چکیده نویسی

فهرستنویسی

- حقیقتاً کارهای تخصصی در کتابداری و کتابخانه هاست که بازار کمی دارد
- نمایه سازی و مشاور نمایه در نشریات هنوز هم طالب دارد ولی باید حرفه ای بود
- اما برای فهرستنویسی کارهای جایگزین دیگری مانند Data Entry وجود دارد که اتفاقاً بازار زیاد و عالی دارد ولی باید صبور بود! (مثال: مهدی شجری موبونیوز)

آشنایی با مطبوعات و رسانه‌ها

- مطبوعات و رسانه‌ها می‌تواند به طور بالقوه چندین شغل را شامل شود: روزنامه نگاری، خبرنگاری، حتی گویندگی، لیدنویسی، خبرنگاری و...
- روابط عمومی؛ با اینکه خودش رشته است اما افرادی خبره و علاقه مند با هر رشته ای جذب می‌شوند
- خبرنگاری و خبرنگاری در حوزه کتاب (مثال: میترا لبافی) و در حوزه فرهنگ هم بازار بدی ندارد
- تدریس سواد رسانه ای و کار رسانه ای برای خبرگزاری ها و نشریات پابرجاست
- اهل خودش را می‌خواهد و مناسب هرکسی نیست
- مثال؟ (خاطره استخدام شهید بهشتی)

صنعت چاپ و نشر

- بازار چاپ و نشر مجموعه ای از زنجیره مشاغل است که برای کتابداران بکر مانده است!
- خرید و فروش کتاب، (مجموعه سازی، فراهم آوری) - (ذکر خاطره خودم و دوستم)
- فروشندگی کتاب (نمایشگاه و فروشگاه) - کتابداران کجا بودند؟
- ویراستاری، صفحه آرایی، نمونه خوانی، طراحی جلد و ...
- بازی نشر دارد عوض می شود به سمت دیجیتال می رود (طاقچه، فیدیبو، کتابراه، بوکت و ...)
- مدیر انتشارات، بازاریاب، مدیر تولید، هماهنگ کننده، کپی رایتر و ...
- بلاگری کتاب! (مثال: فراوان)

نرم افزار کتابخانه‌ای

- یادگیری یک نرم‌افزار، کار با نرم‌افزارهای دیگر را بسیار راحت می‌کند
- شرکت‌های نرم‌افزاری بسیار زیادی نیازمند پشتیبان نرم‌افزار هستند.
- در حالت معمولی باید نرم‌افزارهای آفیس و ویندوزی را بلد بود
- در حالت حرفه‌ای باید کمی SQL و پایگاه داده و شبکه و ... را یادگرفت.
- برخی شرکت‌ها کارآموزی رایگان می‌گذارند (همکاران سیستم، داتین و ...)
- شاهد مثال؟ دوستانی در شرکت‌های کتابداری

بازاریابی / اقتصاد اطلاعات

- اقتصاد اطلاعات یکی از مباحث میان‌رشته‌ای است که امروزه توجه زیادی به خود جلب کرده است.
- بازاریابی محتوا نیز به یکی از الزامات کسب‌وکارهای در دنیای امروز تبدیل شده است.
- برای تولید محتوا، ارائه محصول دیجیتال، کمپین‌های تبلیغاتی، فروش محتوا و .. بکار می‌رود.
- با کمی مطالعه (۴-۵ کتاب و تعدادی مقاله) در حوزه اقتصاد اطلاعات و چند دوره در حوزه بازاریابی اطلاعات (بازاریابی محتوا) میتوان شروع به کار کرد. باید از جاهای کوچک شروع کرد.
- مثال (دانش آموخته دانشگاه تهران)

علم داده

- مشاغلی وجود دارد که به این حوزه مرتبط است. (داده کاوی، دیتا ماینینگ، علم داده و...)
- قابل یادگیری از طریق دوره های مجازی رایگان و پولی است
- حوصله و علاقه می خواهد
- شاهد مثال؟ دوستی دانشگاه تهران

<https://cafetadris.com/blog/%D9%81%D8%B1%D8%B5%D8%AA-%D9%87%D8%A7%DB%8C-%D8%B4%D8%BA%D9%84%DB%8C-%D8%B9%D9%84%D9%85-%D8%AF%D8%A7%D8%AF%D9%87/#lwptoc12>

<https://blog.faradars.org/data-driven-workforce/>

آرشیو

- در این زمینه مشاغلی وجود دارد که کمی پراکنده اند اما برای علاقه مندان جای کار دارد
- دیجیتال سازی و الکترونیکی کردن اسناد (مثال: برنامه پایش و پروژه‌های امروزی)
- بایگانی اسناد، دبیرخانه و حتی کار در موزه‌ها و آرشیوهای صنعتی
- شغل (DCC) Document Control Center کنترل مدارک و مستندات در شرکت‌های مهندسی
- مثال (دانش آموخته آرشیو دانشگاه تهران)
- از جمله کارهایی است که دوره هم دارد اما در کار و در کنار افراد دیگر بهتر میتوان یادگرفت
- ورود به بحث های دیگر نظیر تاریخ شفاهی، حافظه سازمانی و ...
- حتی مشاغل جدید تر مانند بانک اطلاعاتی، مخازن اطلاعاتی، جمع آوری منابع خاص
- مثال: امکان سنجی ایجاد آرشیو در دفتر بررسی سوانح و حوادث سازمان هواپیمایی کشور

علمسنجی

- در نوبه خودش مشاغلی دارد که نیازمند معرفی یا آشنایی کافی با فرصت‌هاست
- کارشناس علمسنجی در دانشگاه‌ها و دانشکده‌ها (خصوصاً علوم پزشکی‌ها)
- کارشناس دفاتر نشریات، مدیر اجرایی نشریات
- کارشناس پژوهش، دفتر ارتقا اساتید، رصد مقالات و تولیدات علمی
- همکاری با برخی شرکت‌های نرم‌افزاری نشریات (مثال؟)
- مثال کارمند دانشگاه شهید بهشتی

پزشکی

- بالاخره بخشی از نیازهای وزارت بهداشت را تامین می کند.
- معمولا در کتابخانه های بیمارستانی، دانشگاه های علوم پزشکی فرصت شغلی دارد
- در معاونت پژوهشی دانشگاه ها به عنوان کارشناس پژوهش نیز کار می کنند
- اخیرا برخی فارغ التحصیلان دکتری به عنوان هیات علمی پژوهشی جذب می شوند.
- در دفترچه استخدامی به عنوان منشی و اطلاعات بیمارستان هم آمده است
- در دیگر بخش های بیمارستان (MIS مدارک پزشکی و ... کاربرد دارد)
- مثال (بچه های آرشیو و کتابدار کنگره)

*تولید محتوای الکترونیک

- محتوا، شکل کاربردی اطلاعات و داده هاست!
- امروزه یکی از پر موقعیت ترین و پرکاربردترین فرصت‌های شغلی است
- بسیار مرتبط با دیجیتال مارکتینگ یا زیر مجموعه آن است.
- خودش شامل انواع و اقسام مشاغل تخصصی می‌شود (متنی، صوتی، ویدئویی و ...)
- **مثال: (قسمت ۹۲ پادکست کارنکن)**
- همه شرکت‌ها، استارت‌آپ‌ها، سازمان‌ها امروزه نیازمند تولید محتوا هستند
- منابع بسیار زیاد برای یادگیری رایگان وجود دارد
- **مثال** (موشن گرافیک کار، آموزنده پاورپوینت)

✱ مشاوره اطلاعاتی

- ارائه خدمات اطلاعاتی برای حل مسائل در هر کاری و سازمانی است.
- مدیریت دانش هم میتواند شمه ای از مشاوره اطلاعاتی باشد
- افراد زیادی در زمینه های مختلف مشاوره افراد و سازمان ها را برعهده میگیرند
- کتابداران هم میتوانند در این حوزه وارد شوند و کم کم پیشرفت کنند
- مثال (خانم دکتر نظری، خودم در امر کنکور، مستردانش)

هوش مصنوعی در کتابداری

- آینده اکثر مشاغل به هوش مصنوعی گره خورده است اما همچنان به راهبر نیاز دارد
- بسیاری از مشاغل را از بین خواهد برد؛ مشاغلی را هم ایجاد خواهد کرد!
- در آینده‌ای نزدیک هر شغلی و حرفه‌ای به هوش مصنوعی نیاز خواهد داشت
- مانند هر فناوری دیگری سطوح و انواع مختلف دارد.
- کتابداران نیز در هر جایگاهی حداقل باید نحوه استفاده از هوش مصنوعی را بلد باشند.

برخی از مشاغل دیگر (ممکن است مستقیم در سرفصل ها نباشد)

آموزش	تدریس در سایت‌های آموزشی داخلی و حتی بین‌المللی از هر هنری مثال (خانم رحیمی و آقای مومن، کتاب بیس)
کارشناس آموزش	به عنوان کسی که امور آموزشی دانشگاه و سازمان‌ها را مدیریت می‌کند. مثال (شهردانش، شهیدبهشتی)
کتابدار مدارس	درست است حذف شده است اما برخی مدارس غیرانتفاعی نیاز دارند مثال (زیاد)
کارهای هنری	ساخت ابزارآلات هنری حوزه کتاب مثال (نشانک، کتاب آویز، خام رحیمی)

حرف آخر : یک سوزن به خود یک جوالدوز به دیگران

با انجمن، اساتید و دست اندرکاران

با دانشجویان، دانش آموختگان و حرفه‌مندان